
	ATATÜRK'ÜN HAYATI MURAT ÇINAR DERS NOTLARIM TARİHİN SEYİR DEFTERİ	
---	--	---

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK: İstiklal Harbi'nin siyasi ve askeri lideri – Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu – Ulu Önder – Ebedi Şef

19 Mayıs 1881 (SELANİK) – 10 Kasım 1938 (İSTANBUL)

Atatürk'ün doğum tarihi gün – ay olarak belli değildir. Samsun'a çıkışı doğumu olarak kabul edilmiştir.

Kütük: Gaziantep

Baba Adı: Ali Rıza Efendi (Osmanlı'da Gümrük Memuru)

Anne: Zübeyde Hanım

Kız kardeş: Makbule Hanım (Atadan)

Soy: Orta Asya Türkmenlerinden (Önce Konya Karaman'a oradan da Manastır Kocacık'a yerleştirilmiştir) Yörük Türklerinden olan ailesine “Konyarlar” da denilmektedir.

Okul Hayatı: Mahalle Mektebi ile eğitim hayatına başlamıştır. Kısa bir süre içinde buradan ayrılıp modern, Batı tarzı **Şemsi Efendi Mektebine** geçmiştir. Bu sırada babası vefat etti okulu bırakmak zorunda kaldı. 1888 yılında Zübeyde Hanım üç çocuğu ile **Rapla Çiftliğinde** kâhyalık yapan kardeşi Hüseyin Efendi'nin yanına yerleşti. Daha sonra Selanik'e teyzesinin yanına giderek öğrenimine devam etti. Şemsi Efendi Mektebinden sonra bir süre **Selanik Mülkiye Rüştiyesine** devam etti ise de Arapça öğretmeni Kaymak Hafız'ın haksız yere cezalandırması üzerine bu okuldan ayrılıp Selanik **Askerî Rüştiyesi'nin** (ortaokul) sınavlarına annesinden izinsiz katıldı. Okula girmeye hak kazandı (1893). Matematik öğretmeni **Yüzbaşı Mustafa Efendi**, “Oğlum senin adın da Mustafa, benim de... Arada bir fark bulunmalı. Bundan sonra senin adın **Mustafa Kemal** olsun.” dedi. 1896'da **Manastır Askerî İdadisine** (lise) girdi. Yakın siyasi ve silah dostu Ali Fethi Okyar ile burada tanıştı. Ayrıca okulda tanıştığı arkadaşı Ömer Naci, Mustafa Kemal'in hitabet yeteneği kazanmasında etkili oldu.

Fransızca dersleri almaya başladı. Tarih öğretmeni Kolağası **Mehmet Tevfik Bey** yol göstericisi oldu. Mustafa Kemal'in lisede başlayan **tarih sevgisi**, darısı benim öğrencilerin başına ☺ ☺ ☺ Ülke sorunlarıyla ilgilenmesi, ileri görüşlü birey olması tarih öğretmenin sayesinde. 1899 tarihinde **İstanbul'da Harp Okuluna** girdi. 3 senelik başarılı bir Harbiye öğreniminden sonra 1902'de bu okulu teğmen rütbesiyle bitirdi. 1903 yılında üsteğmen oldu 1905 tarihinde de Kurmay Yüzbaşı rütbesiyle **İstanbul Harp Akademisi'nden** mezun olduktan sonra 5 Şubat 1905 tarihinde Suriye'de bulunan **Şam** kentinde görevlendirildi.

Atatürk'ün Okuduğu Okullar

- » Mahalle Mektebi (1887)
- » Şemsi Efendi Mektebi (1888)
- » Selanik Mülkiye Mektebi (1892)
- » Selanik Askeri Rüştîyesi (1893)
- » Manastır Askeri İdadi (1896)
- » İstanbul Harp Okulu (1899)
- » İstanbul Harp Akademisi (1903)

Etkilendiği Şehirler

- » Selanik
- » Manastır
- » İstanbul (Galata - Pera Semti)
- » Şam
- » Sofya
- » Ankara

İlk askeri görev yeri Suriye Şam 5. Ordu idi. 1906'da ilk cemiyeti Vatan ve Hürriyeti burada kurdu.

Atatürk'ü Etkileyen Aydınlar

Namık Kemal (1840 – 1888): Genç Osmanlı hareketi mensubu, ünlü Türk yazarı ve şairidir. Şiirlerinde vatanseverliği, birlik ve beraberliği savunduğu için “**vatan şairi**” olarak da tanınmıştır. “İntibah” ve “Vatan Yahut Silistre” ünlü eseridir. Vatanseverlik, özgürlük, ulusal irade vs. fikirleriyle etkilemiştir.

Ziya Gökalp (1876 - 1924): Mustafa Kemal'i en çok etkileyen milli yazarların başında gelmektedir. Düşüncesinin temelinde, Türk toplumunun kendi özgü ahlaki yapısını ve kültürünü koruyarak batıya yakınlaşmasını savundu. “Garp medeniyetindenim, Türk milletindenim, İslam ümmetindenim.” ve “Türkleşmek, İslamlaşmak, muasırlaşmak” adıyla fikirlerini kitap hâline getirdi. Türkçülük düşüncesini sistemleştirmiştir. Osmanlı Mebusan Meclisinde ve TBMM’de milletvekilliği yaptı. Atatürk, halkçılık ilkesini oluştururken Ziya Gökalp’ın fikirlerinden çok etkilenmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul (1869-1944): Mustafa Kemal'i derinden etkileyen milli şairdir. Türk Millî Edebiyat akımının öncülerindendir. Osmanlıcılık, İslamcılık akımlarına karşı Türkçülük akımını savundu. Türk Ocağının kurucuları arasında yer aldı. Aynı zamanda bu derneğin yayın organı olan “**Türk Yurdu**” dergisinin de sorumluluğunu üstlendi. Halkın sesi olmuştur. Halkın ve ordunun manevi gücünü artıran konuşmalar, mitingler yapmıştır.

J. J. Rousseau (1712 - 1778): XVIII. yüzyılın büyük Fransız yazarıdır. **Ulusal egemenlik** düşüncesi ilk defa Jean Jacques Rousseau tarafından ortaya atılmıştır. Tek kişinin egemenliğini eleştirmiş “**Toplum Sözleşmesi**” adlı eserini yazmıştır. Yasaların, halkın tümü için geçerli olması gerektiğini vurgulamıştır. Rousseau’ya göre yurttaşlar olmadan erdem, erdem olmadan özgürlük, özgürlük olmadan devlet olamazdı. Ayrıca devletin temelinde dinin de olması gerektiğini savunmuştur. Fransız İhtilalinin öncülerinden Aydınlanma Çağı filozofudur.

Voltaire (1694–1778): Fransız İhtilalinin öncülerinden özgürlük, demokrasi vs. kavramları ile özdeşleşmiş “Felsefe Sözlüğü” adlı eserin yazarıdır.

Montesquieu (1689-1755): Denemeleri ile ünlü Fransız yazardır. “Kanunların Ruhu Üzerine” adlı eserinde üç tür hükümetin olduğunu açıklar: Monarşi, cumhuriyet, diktatörlük... Montesquieu, halk tarafından seçilen bir hükümetin en ideal yönetim olduğuna inanmıştır.

Mustafa Kemal'i hak, adalet vs. kavramlarıyla etkileyen diğer bir Türk şairi de "Ben fikri hür, vicdanı hür şairim" diyen Mehmet Tevfik Fikret'tir.

Mustafa Kemal ayrıca Auguste Cömte, Rene Descartes, İmmanuel Kant, Napolyon, John Stuart Mill, George Vells, Emil Durkheim gibi ünlü isimlerin eserlerini de okumuştur. Yaklaşık 4.000 kitap okumuştur. Kurtuluş Savaşında cepheye kitap siparişi vermesi herkesi şaşırtmıştır, şaşırmayın lider olmak işte budur... **TEK ADAM** olmak zordur. Kitap okumak Mustafa Kemal'de bir tutkuya dönüşmüştür. Akıl ve bilimi ön plana alan çağdaş, laik "Atatürkçü Düşünce Sistemi" oluşmuştur.

Atatürk'ün Yazılı Eserleri

- » Nutuk (Söylev)
- » Geometri
- » Medeni Bilgiler (**Afet İnan** ile)
- » Cumalı Ordugâhı
- » Takımın Muharebe Talimi
- » Tabiye Tatbikat ve seyahati
- » Bölüğün Muharebe Talimi
- » Zabit ve Kumandan ile Hasbihal
- » Tabiye Meselesinin Hali ve Emirlerin
- » Tahririne Dair Nesayih

Atatürk'ü Etkileyen 3 Büyük Olay

- » Fransız İhtilali (Özgürlük ya da Ölüm Felsefesi ve Milliyetçilik)
- » ABD Bağımsızlık Savaşı
- » 1897 Osmanlı – Yunan Savaşı

Askeri Görevleri

- » 1905 Kurmay Yüzbaşı 5. Ordu Suriye
- » 1907 Selanik 3. Ordu 3. Kurmay Şube
- » 1909 Hareket Ordusu Kurmay Başkan
- » 1910 Pikardi Manevraları (Fransa)
- » 1911 Trablusgarp Savaşı (Derne – Tobruk)
- » 1913 Balkan Savaşları
- » **Sofya Ateşemiliteri (1913) (Yeniçeri Kıyafeti ile buradaki balolu yemeklere katılmıştır)**

• Sofya Ateşemiliteri iken, verilen kostümlü baloya yeniçeri kıyafeti ile gitmiş ve etrafında derin bir hayranlık uyandırmıştır. 11-12 Mayıs 1914

- » 1914 I. Dünya Savaşı
- » 1915 Çanakkale (19. Tümen)
- » 1916 Kafkas Cephesi (**Muş – Bitlis**)
- » 1918 Suriye (7. Ordu)
- » 1917 Vahdettin Alman Seyahati
- » Mondros Ateşkesinden bir gün önce Yıldırım Orduları Grup komutanlığına atandı. Ordusu dağıtılınca İstanbul'a gelip Harbiye Nezaretinde (Savunma Bakanlığı) görev aldı.
- » 3. Ordu Müfettişliği
- » Samsun 9. Ordu Müfettişliği
- » Sakarya Başkomutanlık

MÇ ANI

NATAŞA

Annem ile babam İzmir'de mahalle terzisidir. Ufak, kuytu, sakın kiralık dükkânlarında ekmek parası için çalışırken uzaktan bir akrabanın tanıdığı bir albay tüm forsuyla bizimkileri ziyarete gelip söze hızlı başlamış “Sizin küçük kız okuyor mu, bir yerde çalışıyor mu?” annem şaşırmış “hangi kız” bizde 4 kız (abla) var. Adamcağız “fark etmez” demiş. “Siz temiz, dürüst, ahlaklı insanlarsınız. Benim tayinim Amerika NATO üstüne askeri elçi (ateşemiliteri) olarak çıktı. Ellerinizden öper iki küçük kızım var. Onlara orada bakacak birisi lazım, sizi önerdiler, ne dersin teyzem küçük kızın bekâr ve işsizmiş bizimle Amerika'ya gelsin bizim hanıma yoldaş, kızlarıma bakıcı olsun. Hem para kazanır, orada gerekirse dil eğitim alır.”

Evin başbakanı, icra vekilleri heyeti başkanı annem akşam ev kurultayını topladı hatta kurultaya enişterleri de (3 tane) çağırdı. Sözlerine şöyle başladı “Bizim kızı bir nataşa militanı istiyor, Amerika'ya götürüp kızlarına baktıracakmış, ne dersiniz...” Tabi önce bir kuzuların sessizliği durumu oldu. Herkes sustu birbirine bakıp aynı anda ne, ne, ne; kim, kim, kim istiyormuş. Nataşa mı, militan mı?” deyip durdular. Ah anacığım ellerinden öpüyorum, bu sıra biraz hasta çok geçmiş olsun.

Laf annemden açılmışken annem hep psikolojim bozuk yerine “piskoloğum bozuk” der. Bu arada annem köy yerinde büyümüş hiç okula gitmemiştir.

Bu arada Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı öncesi Sofya'da (Bulgaristan) ateşemiliter (askeri elçi) olduğu bilinmelidir. Burada katıldığı kıyafetli balolarda ve yemeklerde Yeniçeri Kıyafetini tercih etmiştir. İlk kez opera ile burada tanışmıştır.

MURAT ÇINAR